

УДК 614.1: 316.653

DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.1319561>

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ВПЛИВ НА МЕДИЧНУ СВІДОМІСТЬ ТА РІВЕНЬ СУСПІЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я

Чижевська А.В., Добрева О.О.

ИНФОРМАЦИОННОЕ ВОЗДЕЙСТВИЕ НА МЕДИЦИНСКУЮ СОЗНАТЕЛЬНОСТЬ И УРОВЕНЬ ОБЩЕСТВЕННОГО ЗДОРОВЬЯ

Чижевская А.В., Добрева А.А.

INFORMATIONAL INFLUENCE ON MEDICAL CONFIDENCE AND THE LEVEL OF PUBLIC HEALTH

Chizhevskaya A.V., Dobrieva O.O.

*Одеський національний медичний університет, м. Одеса, Україна
Odessa National Medical University, Odessa, Ukraine
socmed_onmedu@ukr.net*

Резюме (Summary)

Під впливом соціальних умов та факторів навколишнього середовища формується добробут кожної людини, що на макрорівні розглядається, як здоров'я нації. На території України показники індивідуального та суспільного здоров'я знаходяться на досить низькому рівні, про що свідчить від'ємна тенденція демографічних процесів, яка з кожним роком все більш погіршується. Серед головних факторів, що впливають на життєдіяльність людини, перше місце посідає спосіб життя. Він є наслідком взаємодії між медичною свідомістю населення та самою державою, котра повинна своєчасно інформувати суспільство з питань медицини. Актуальною постає проблема виявлення причинно-наслідкових зв'язків між соціально-інформаційними чинниками формування громадського здоров'я.

Ключові слова: здоров'я, суспільне здоров'я, інформаційний вплив, інформаційне суспільство, інформаційне середовище, медична культура, свідомість з питань охорони здоров'я, здоровий спосіб життя, медична грамотність.

Под влиянием социальных условий и факторов окружающей среды формируется благополучие каждого человека, что на макро-уровне рассматривается, как здоровье нации. На территории Украины показатели индивидуального и общественного здоровья находятся на достаточно низком уровне, о чем свидетельствует отрицательная тенденция демографических процессов, которая с каждым годом все более ухудшается. Среди главных факторов, влияющих на жизнедеятельность человека, первое место занимает образ жизни. Он является результатом взаимодействия между медицинской сознательностью населения и самим государством, которое должно своевременно информировать общество по вопросам медицины. Актуальной становится проблема выявления причинно-

следственных связей между социально-информационными факторами формирования общественного здоровья.

Ключевые слова: здоровье, общественное здоровье, информационное воздействие, информационное общество, информационное пространство, медицинская культура, сознательность по вопросам охраны здоровья, здоровый образ жизни, медицинская грамотность.

Introduction. The health of the nation is formed under the influence of social conditions and environmental factors. On the territory of Ukraine, the indicators of the individual and public health are at a rather low level. Among the main factors influencing human activity, lifestyle occupies the first place. It is the consequence of the interaction between the medical consciousness of the population and the information environment. The problem of identifying causal relationships between social and informational factors of the formation of public health is an actual one.

Goal: To study the social aspects of the consciousness formation on health issues in modern conditions, to justify the influence of the information component on the level of medical culture of the population.

Materials and methods of the research. The study is based on an overview of available links among the domestic and foreign literary sources on the relevance of medical culture and the factors affecting its level.

Results. On the basis of the systematic analysis of existing materials, it should be noted that the information component plays a significant role in shaping the medical consciousness of the population, which in turn is the fundamental basis of all the efforts to achieve health and well-being in modern society [7, p. v]. This term reflects the level of knowledge and skills necessary to understand health related information [5, p. 58]. The information load on the modern generation is increasing year by year, especially among young people, which leads to their preferring to communicate and independently search for the necessary information on the Internet and television, including the information on health issues. Depending on the role advertisements pose to these or other problems, attention to preventing illness and promoting healthy lifestyles may be either too high or too low. Moreover, experience confirms that in general, the public perceives the problem adequately before it is presented in the means of advertising [6, p. 253]. Therefore, it is necessary to disseminate knowledge and truthful information, including that about the health services needed to maintain health [4]. Competence in these matters forms the behavior of people, their choice, health and well-being [1, p. 75].

Conclusion. The information environment is an integral part of social life and is a leading factor influencing the consciousness of the population, including the medical consciousness. On the territory of Ukraine, targeted research on social and informational impacts on population health indicators was not conducted, the criteria for assessing their impact on the medical culture of the population are poorly worked out, which requires more detailed consideration and study.

Вступ

Найвища людська цінність — це життя. Його рівень та якість суттєво впливає на активне довголіття. Так

само, як фізичний та психічний стани, відображають добротну складову існування кожного індивіда. Тому ці дзеркальні поняття слід розглядати у комп-

лексі. Серед факторів, що обумовлюють міру благополуччя людини та суспільства у цілому, саме спосіб буття знаходиться на першому місці і складає приблизно 50 %. Базовим критерієм останнього є розумне використання життєвого потенціалу під впливом соціальних умов та факторів навколишнього середовища. Тобто здоровий спосіб життя залежить як від кожної конкретної свідомої особи, так і від певних дій держави по його збереженню та підвищенню, наприклад, шляхом своєчасного та коректного інформування громадян стосовно медичних послуг. Актуальною постає проблема виявлення причинно-наслідкових зв'язків між соціально-інформаційними чинниками формування здоров'я нації.

Мета дослідження: вивчення суспільних аспектів формування свідомості з питань охорони здоров'я в сучасних умовах, обґрунтування впливу інформаційної складової на рівень медичної культури населення на етапах збереження громадського здоров'я.

Матеріали та методи дослідження. Дослідження базується на огляді наявних посилань серед вітчизняних та іноземних літературних джерел з питань актуальності медичної культури та факторів впливу на її рівень.

Результати. На основі проведеного систематичного аналізу існуючих матеріалів слід зазначити, що інформаційна складова відіграє значущу роль у формуванні медичної свідомості населення, яка в свою чергу є фундаментальною основою всіх зусиль по досягненню здоров'я і благополуччя в сучасному суспільстві [7, с. v]. Цей термін відображає рівень володіння знаннями та навиками, необхідними для розуміння інформації, пов'язаної зі здоров'ям [5, с. 58]. Все більш актуальною стає концепція інформаційного суспільства, як нового етапу розвитку людства, в якому будь-яка людина за допомогою

інформаційно-комунікаційних технологій може отримувати, переробляти та розповсюджувати інформацію, а держава повинна забезпечувати якісний рівень інформатизації усіх галузей [3, с. 129]. Інформаційне навантаження на сучасне покоління щорічно зростає, особливо серед молоді, що надає перевагу спілкуванню та самотійному пошуку необхідних відомостей серед тенет Інтернету та телебачення, в тому числі з питань охорони здоров'я. За даними наукового звіту "Ціннісні орієнтації молоді" (2008 р.) Українського інституту соціальних досліджень перше місце серед форм проведення вільного часу посідає перегляд телепередач: 80 % молоді віком від 15 до 28 років дивляться телевізор щоденно й лише 1 % молодих людей не дивляться його зовсім. Та роль, яку телебачення посідає в організації дозвілля молоді, робить його важливим інструментом формування суспільної свідомості [2, с. 1]. З одного боку такий спосіб отримання інформації поліпшує хід пізнання, однак з іншого боку — надмірна (і не завжди правдива) інформація має негативний вплив на розуміння процесів формування здорового способу життя та методів покращення здоров'я загалом. Залежно від того, яку роль реклама приділяє тим чи іншим проблемам, увага щодо попередження хвороби і пропагування здорового способу життя може бути або завищеною, або надто низькою. Більше того, досвід підтверджує, що в основному громадськість сприймає проблему адекватно до того, як вона подається в засоби реклами [6, с. 253]. З недостовірною або не повною інформацією стикаються не лише пацієнти, а й працівники медичної галузі, які не надають особливої уваги коректності змісту на фоні комерційному підтексту. Тобто переорієнтація фокусу системи охорони здоров'я України від політики лікування до політики зміцнення та збе-

реження здоров'я і запобігання захворювань, потребує змінити не тільки державні підходи, а й свідомість кожної людини. Для чого необхідно поширювати знання та правдиву інформацію, у тому числі про медичні послуги, які потрібні щоб зберегти здоров'я [4]. Компетентність в цих питаннях формує поведінку людей, їх вибір, здоров'я і благополуччя [1, с. 75].

Висновки. Інформаційне середовище є невід'ємним компонентом суспільного життя та посідає лідируючі позиції серед факторів впливу на свідомість населення, у тому числі і на медичну свідомість. Рівень та якість котрої пропорційно формує засади здорового суспільства, через розуміння аспектів здорового способу життя. Добротність та достовірність інформації, що надходить з рекламних посилань, не завжди відповідає правам та потребам населення у своєчасному інформуванні, що суттєво впливає на рівень громадського здоров'я. На території України цілеспрямовані дослідження з питань соціально-інформаційного впливу на показники здоров'я населення не проводились, мало опрацьованими є критерії оцінки їх впливу на медичну культуру населення, що потребує більш детального розгляду та вивчення.

Ключові слова: здоров'я, суспільне здоров'я, інформаційний вплив, інформаційне суспільство, інформаційне середовище, медична культура, свідомість з питань охорони здоров'я, здоровий спосіб життя, медична грамотність.

Література

1. Амлаев К.Р. Медицинская грамотность (компетентность): состояние проблемы, способы оценки, методики повышения грамотности населения в вопросах здоровья / К.Р. Амлаев, В.Н. Муравьева, А.А. Койчужев, Г.Ю. Уткина // Медицинский вестник Северного Кавказа, № 4. — 2012. — с. 75–79.

2. Дунаевська Ю. Вплив ЗМІ на формування здорового способу життя студентської молоді. / Ю.Дунаевська // Науково-теоретична конференція викладачів, аспірантів, співробітників та студентів кафедри фізичного виховання і спорту: тези доповідей. — 2012. — с. 1-5. — URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/30614/1/Dynaevska.pdf>
3. Петрухно Ю.Є. Інформаційне суспільство: поняття, основні складові, характеристика / Ю.Є. Петрухно // Вісник Одеського національного університету. Сер.: Бібліотекознавство, бібліографознавство, книгознавство. — 2014. — Т. 19. — № 1. — с. 127-133. — URL: <http://vislib.onu.edu.ua/article/view/34123/30753>
4. Сивак О.В. Громадське здоров'я: як його реформувати / О.В. Сивак // Міністерство охорони здоров'я України. — 2016. — URL: <http://moz.gov.ua/article/news/scho-take-gromadske-zdorovja>
5. Сырцова Л.Е. Грамотность в вопросах здоровья: содержание понятия / Л.Е. Сырцова, Ю.Е. Абросимова, М.В. Лопатина // Профилактическая медицина. — 2016. — Т. 19. — №. 2. — с. 58-63. — URL: <https://www.mediasphera.ru/issues/profilakticheskaya-meditsina/2016/2/downloads/ru/102305-49482015029>
6. Юрчишин Ю. Формування здорового способу життя студентської молоді за собою реклами / Ю. Юрчишин // Молода спортивна наука України. — 2008. — Т. 4. — с. 250-254. — URL: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/2898/1/08yyvlba.pdf>
7. Kickbusch I. Санитарная грамотность. Убедительные факты / Ilona Kickbusch, Jьrgen M. Pelikan, Franklin Apfel, Agis D. Tsouros // Европейское региональное бюро Всемирной организации здравоохранения. — 2014. — vii + с. 91. — URL: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0010/254377/Health_Literacy_RU_web.pdf

References

1. Amlaev K.R. Meditsinskaya gramotnost (kompetentnost): sostoyanie problemyi, sposobyi otsenki, metodiki povyisheniya

- gramotnosti naseleniya v voprosah zdorovya / K.R. Amlaev, V.N. Muraveva, A.A. Koychuev, G.Yu. Utkina // Meditsinskiy vestnik Severnogo Kavkaza, # 4. — 2012. — s. 75–79.
2. Dunaevska Yu. Vplyv ZMI na formuvannia zdorovogo sposobu zhittia studentskoi molodi. / Yu.Dunaevska // Naukovo-teoretychna konferentsia vykladachiv, aspirantiv, spivrobotnykiv ta studentiv kafedry fizychnogo vyhovannia i sportu: tezy dopovidei. — 2012. — s. 1-5. — URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream/123456789/30614/1/Dynaevska.pdf>
 3. Petrukhno Yu.E. Informatsiine suspilstvo: poniattia, osnovni skladovi, kharakteristika / Yu.E. Petrukhno // Visnik Odeskogo natsionalnogo universitetu. Ser.: Bibliotekoznavstvo, bibliografoznnavstvo, knigoznnavstvo. — 2014. — T. 19. — # 1. — s. 127-133. — URL: <http://vislib.onu.edu.ua/article/view/34123/30753>
 4. Syvak O.V. Gromadske zdorovia: yak yogo reformuvaty / O.V. Syvak // Ministerstvo okhorony zdorovia Ukrainy. — 2016. — URL: <http://moz.gov.ua/article/news/scho-take-gromadske-zdorovja>
 5. Syirtsova L.E. Gramotnost v voprosah zdorovya: sodержanie ponyatiya / L.E. Syirtsova, Yu.E. Abrosimova, M.V. Lopatina // Profilakticheskaya meditsina — 2016. — T. 19. — #. 2. — s. 58-63. — URL: <https://www.mediasphera.ru/issues/profilakticheskaya-meditsina/2016/2/downloads/ru/102305-49482015029>
 6. Yurchyshyn Yu. Formuvannia zdorovogo sposobu zhittia studentskoi molodi zasobamy reklamy / Yu. Yurchyshyn // Moloda sportyvna nauka Ukrainy. — 2008. — T. 4. — s. 250-254. — URL: <http://repository.ldufk.edu.ua/bitstream/34606048/2898/1/08yyvlba.pdf>
 7. Kickbusch I. Sanitary literacy. Convincing facts / Ilona Kickbusch, Jьrgen M. Pelikan, Franklin Apfel, Agis D. Tsouros // Regional Office for Europe of the World Health Organization. — 2014. — vii + p. 91. — URL: http://www.euro.who.int/__data/assets/pdf_file/0010/254377/Health_Literacy_RU_web.pdf
- Впервые поступила в редакцию 25.02.2018 г.
Рекомендована к печати на заседании редакционной коллегии после рецензирования*

УДК 614.777: 504.064.3 (282.247.32)

DOI <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.1314745>

**РЕЗУЛЬТАТИ МОНІТОРИНГУ ЯКОСТІ ДНІПРОВСЬКОЇ ВОДИ
ЩОДО ОРГАНІЧНИХ ТА БІОГЕННИХ РЕЧОВИН
(ДЕЯКІ ЕКОЛОГО-ГІГІЄНІЧНІ АСПЕКТИ)**

Антомонов М.Ю., Зорина О.В.

**РЕЗУЛЬТАТЫ МОНИТОРИНГА КАЧЕСТВА ДНЕПРОВСКОЙ
ВОДЫ ПО ОРГАНИЧЕСКИМ И БИОГЕННЫМ ВЕЩЕСТВАМ
(НЕКОТОРЫЕ ЭКОЛОГО-ГИГИЕНИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ)**

Антомонов М.Ю., Зорина О.В.

**THE RESULTS OF MONITORING OF WATER QUALITY IN DNIPRO
RIVER (SOME ECOLOGICAL AND HYGIENIC ASPECTS)**

Antomonov M., Zorina O.

ДУ «Інститут громадського здоров'я ім. О.М.Марзєєва НАМНУ»

SI "O.M. Marzeiev Institute for Public Health" NAMSU

antomonov@gmail.com, wateramnu@ukr.net